

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia 2 lipca2025 roku
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych
dla rezerwatu przyrody „Mierzeja Sarbska”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 marca 2025 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Mierzeja Sarbska” wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 2) Załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku
Anna Tchórzewska

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Sukcesja drzew, głównie sosny i brzozy, w nieleśnych zbiorowiskach zagłębi międzywydmowych (siedliska przyrodnicze: 2190 Wilgotne zagłębienia międzywydmowe oraz 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralix</i>)) na skutek zahamowania procesów eolicznych.	1) Usuwanie osobników drzew pojawiających się w nieleśnych fitocenozach zagłębi międzywydmowych; 2) usunięcie drzewostanu sosnowego z płatu wrzosowiska.
2.	Sukcesja drzew, tj. sosny czarnej <i>Pinus nigra</i> i sosny pospolitej <i>Pinus sylvestris</i> , w obrębie wydym nadmorskich (siedliska przyrodnicze: 2130 Nadmorskie wydmy szare, 2140 Nadmorskie wrzosowiska bażynowe (<i>Empetrium nigrum</i>)) na skutek nasadzeń drzew prowadzonych w przeszłości.	Usuwanie osobników drzew w obrębie nieleśnych siedlisk wydym szarych.
3.	Występowanie gatunków obcych geograficznie (róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> , wierzby ostrolistnej <i>Salix acutifolia</i>) w obrębie siedlisk wydym nadmorskich.	Usuwanie osobników gatunków obcych geograficznie.
4.	Zanik procesów transportu piasku między plażą a lądem w wyniku zalesienia wydym nadmorskich, zanik procesów wydymotwórczych.	Stopniowe usuwanie nasadzeń sosny z siedlisk wydymowych.
5.	Zbyt duże zwarcie młodych drzewostanów sosnowych pochodzących z nasadzeń: zniekształcona struktura wiekowa i przestrzenna, znaczna podatność na choroby oraz czynniki abiotyczne, zacinienie dna lasu uniemożliwiające rozwój runa, zagrożenie pożarowe.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu zmniejszenie zwarcia drzew oraz poprawę warunków dla rozwoju wszystkich warstw lasu.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
6.	Nie zidentyfikowano.	Nie określono.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
7.	Znaczna antropopresja: nieukierunkowana penetracja, niszczenie wydym i roślinności, zaśmiecanie, płoszenie zwierząt.	1) Uzupełnienie i utrzymanie tablic informujących o formie ochrony przyrody oraz walorach rezerwatu i zakazach obowiązujących na jego terenie;

		2) ukierunkowanie ruchu w rezerwacie poprzez wyznaczenie, oznaczenie, utrzymanie i zabezpieczenie szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego oraz zejść na plażę; 3) usuwanie nielegalnych oznaczeń ścieżek nieudostępnionych; 4) budowa barier w miejscach szczególnie narażonych na schodzenie ze szlaków; 5) usuwanie przeszkód (zagrożających bezpieczeństwu i powodujących zejścia ze szlaków) z udostępnionych szlaków i ich bezpośredniego sąsiedztwa, przejść/zjazdów na plażę i z plaży, np. drzew martwych, pochyłych, powalonych itp.; 6) usuwanie śmieci.
8.	Cumowanie tymczasowych pomostów do północnego brzegu jeziora Sarbsko i tworzenie nowych ścieżek przez wydmy powodujące niszczenie roślinności, erozję wydym, zaśmiecanie oraz płoszenie zwierząt w nieudostępnionej dla turystów części rezerwatu.	1) Patrolowanie rezerwatu przez Straż Leśną, Wody Polskie oraz policję i egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwach przyrody; 2) informowanie właścicieli pomostów oraz wypożyczalni sprzętu wodnego o obowiązujących przepisach prawnych.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
9.	Zagrożenie pożarowe wynikające z antropopresji, dominujących drzewostanów sosnowych oraz nieznaczej sieci dróg, niedostosowanych dla samochodów ratowniczych.	1) Uzupełnienie i utrzymanie tablic informujących o formie ochrony przyrody oraz walorach rezerwatu i zakazach obowiązujących na jego terenie; 2) dostosowanie istniejących dróg leśnych do potrzeb pojazdów ratowniczych.
10.	Przewidywalny znaczny wzrost antropopresji wraz z rozwojem bazy hotelarsko – usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu od strony Łeby.	1) Uzupełnienie i utrzymanie tablic informujących o formie ochrony przyrody oraz walorach rezerwatu i zakazach obowiązujących na jego terenie; 2) ukierunkowanie ruchu w rezerwacie poprzez wyznaczenie, oznaczenie, utrzymanie i zabezpieczenie szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego oraz zejść na plażę; 3) budowa barier w miejscach szczególnie narażonych na schodzenie ze szlaków; 4) usuwanie śmieci.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych ¹⁾
1.	Usuwanie młodych osobników drzew, głównie sosny i brzozy, pojawiających się w nieleśnych zbiorowiskach zagłębiń międzywydmowych (siedlisko 2190).	Na powierzchni do 7,80 ha. Prace wykonać ręcznie, poza okresem lęgowym ptaków (obejmującym miesiące III-VIII), optymalnie w okresie zimowym, przy zamrzniętym gruncie lub pokrywie śnieżnej. Pozyskaną biomasę usunąć z terenu rezerwatu.	Nadleśnictwo Lębork, Leśnictwo Ulinia, wydzielienia: 6h, 7f, 14Ag, 14Aj, 14Ai, 14Bd.
2.	Usunięcie młodego drzewostanu sosnowego w celu regeneracji wrzosowiska w zagłębieniu międzywydmowym (siedlisko 4010).	Na powierzchni 1,01 ha. Prace wykonywać ręcznie, stopniowo – w 2-3 nawrotach, poza okresem lęgowym ptaków (obejmującym miesiące III-VIII), optymalnie w okresie zimowym, przy zamrzniętym gruncie lub pokrywie śnieżnej. Pozyskaną biomasę usunąć z terenu rezerwatu.	Nadleśnictwo Lębork, Leśnictwo Ulinia, wydzielienia: 14Af, 14Ah (część), 14Ba (część).
3.	Usuwanie osobników sosny czarnej i sosny zwyczajnej w obrębie nieleśnych siedlisk wydm szarych i wrzosowisk bażynowych.	Na powierzchni około 4,81 ha. Usunąć wszystkie osobniki sosny czarnej oraz około 70-80% sosny zwyczajnej, szczególnie w miejscach, w których następuje zwarcie koron drzew, zmiana warunków ekologicznych i składu gatunkowego runa. Prace wykonać ręcznie, poza okresem lęgowym ptaków (obejmującym miesiące III-VIII). Pozyskaną biomasę usunąć z terenu rezerwatu. Dopuszcza się wywóz biomasy przy użyciu lekkiego sprzętu mechanicznego. Wskazane jest wyznaczenie dróg wywozowych, które w miejscach szczególnie narażonych na potencjalne zniszczenie (erozję wydmy i zniszczenie roślinności) należy zabezpieczyć, np. matami z tworzywa.	Urząd Morski w Gdyni, Obwód OW Łeba, między kilometrem wybrzeża: od 178,0 do 179,5.
4.	Usuwanie osobników gatunków obcych	Na powierzchni około 4,81 ha.	Urząd Morski w Gdyni, Obwód OW

¹⁾ Nadleśnictwo Lębork, Leśnictwo Ulinia, wg PUL na lata 2023-2032 oraz Urząd Morski w Gdyni, Obwód OW Łeba, wg PUL na lata 2017-2026.

	geograficznie: róży pomarszczonej i wierzby ostrolistnej.	Różę, w miarę możliwości, wykopać, usunąć i zutylizować wszystkie części nadziemne i podziemne. W kolejnych latach, jeżeli pojawią się odrośla – wycinać jak najniżej powierzchni gruntu i usuwać z rezerwatu. Wierzbę wycinać przy powierzchni gruntu, kilka razy w trakcie jednego sezonu wegetacyjnego, w kolejnych latach ponawiać wycinkę - wg potrzeb. Prace wykonać ręcznie, bez niszczenia wałów wydmy. Pozyskaną biomase usunąć z terenu rezerwatu. Dopuszcza się wywóz biomasy przy użyciu lekkiego sprzętu mechanicznego. Wskazane jest wyznaczenie dróg wywozowych, które w miejscach szczególnie narażonych na potencjalne zniszczenie (erozję wydmy i zniszczenie roślinności) należy zabezpieczyć, np. matami z tworzywa.	Łeba, między kilometrem wybrzeża: od 178,0 do 179,5.
5.	Stopniowe usuwanie nasadzeń sosny z siedlisk wydmy.	Na powierzchni 0,50 ha. Usunąć wszystkie osobniki sosny zwyczajnej i sosny czarnej. Prace wykonać ręcznie, unikając niszczenia roślinności wydmy, stopniowo – w 2-3 nawrotach, poza okresem lęgowym ptaków (obejmującym miesiące III-VIII). Pozyskaną biomase usunąć z terenu rezerwatu.	Urząd Morski w Gdyni; Obwód OW Łeba: wydzielenie 178a.
6.	Cięcia pielęgnacyjne w zwartych drzewostanach sosnowych pochodzących z nasadzeń.	Na powierzchni 8,34 ha, masa około 34 m³. Pozyskaną biomase usunąć z terenu rezerwatu (pozostawić około 15% biomasy w postaci całych drzew). Prace wykonać poza okresem lęgowym ptaków (obejmujących miesiące od III do VIII).	Urząd Morski w Gdyni, Obwód OW Łeba: 176b, 177a, 178a, 178b, 179a, 179b, 180a, 180 b.
7.	Ograniczenie antropopresji.	1) Uzupełnienie i utrzymanie tablic informujących o formie ochrony przyrody; 2) oznakowanie przebiegu udostępnionych szlaków oraz uzupełnienie i utrzymanie tablic informacyjnych i edukacyjnych;	1) Na granicy rezerwatu; 2) przy udostępnionych szlakach²⁾; 3) Urząd Morski w Gdyni, plaża na odcinku od 175 do 180 km;

²⁾ Szlaki wskazuje się w aktualnie obowiązującym zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie przyrody „Mierzeja Sarbska” w oparciu o aktualne potrzeby i zagrożenia stwierdzone w rezerwacie.

		3) ustawienie w sezonie letnim około 40 tablic informacyjnych o zakazie wchodzenia na wydmy; 4) usuwanie nielegalnych oznaczeń „dzikich szlaków”; 5) montaż barierek drewnianych w miejscach zejść ze szlaków na nieudostępnione ścieżki oraz w innych miejscach, np. „dzikich” wejściach na wydmy, przy nielegalnych pomostach oraz dojściach od szlaków do zejść na plażę; 6) montaż barierek drewnianych w miejscach zejść na plażę (na odcinku od wydm białych do ok. 30 m poza granicę pasa technicznego); 7) utrzymanie udostępnionych szlaków w stanie umożliwiającym bezpieczne przejście (działanie zbieżne z pracami wskazanymi w pkt 8 ppkt 6); 8) utrzymanie drożności istniejących przejść i zjazdów na plażę (8 zejść) poprzez usuwanie nawiewanego piasku, wyrównanie powierzchni, umacnianie wydm metodami biologicznymi (sadzenie traw - piaskownicy zwyczajnej i wydmuchrzycy piaskowej, budowa płotków faszynowych z przesuszonego chrustu) na odległość do 30 m na prawo i lewo od osi zejść: 8 zejść; 9) patrolowanie rezerwatu przez Straż Leśną, Służby Urzędu Morskiego w Gdyni i policję oraz egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwach przyrody; 10) monitorowanie ruchu turystycznego w rezerwacie, w szczególności przy północnym brzegu jeziora Sarbsko.	4) wg aktualnych potrzeb – w miejscach nielegalnych przejść przez rezerwat; 5) wg potrzeb aktualizowanych corocznie; 6) Urząd Morski w Gdyni, zejścia Ulinia nr 55, 56, Łeba nr 1, 2, 3, 4, 5, 6; 7) szlaki udostępnione dla ruchu pieszego i rowerowego; 8) Urząd Morski w Gdyni, zejścia nr: Ulinia 55, 56, Łeba 1, 2, 3, 4, 5, 6; 9) cały rezerwat; 10) cały rezerwat.
8.	Dostosowanie dróg leśnych do potrzeb pojazdów ratowniczych.	1) Długość dróg – łącznie ok. 3300 m, szerokość do 4 m; 2) demontaż drewnianego mostku uniemożliwiającego przejazd samochodów ratowniczych; 3) stabilizacja szlaku geokrata wypełnioną mieszanką żwirowo-piaskową w miejscach o labilnym podłożu;	1) – 6) Nadleśnictwo Lębork, Leśnictwo Ulinia: droga „północna” tj. od wschodniej granicy rezerwatu (oddz. 1A) do zachodniej granicy rezerwatu (oddz.

		4) montaż i utrzymanie drewnianych barier w miejscach zejść z drogi na niedostępne ścieżki – wg potrzeb; 5) montaż i utrzymanie szlabanów uniemożliwiających wjazd nieupoważnionych samochodów do rezerwatu; 6) usuwanie drzew (martwych, pochyłych, złamanych, powalonych) w bezpośrednim sąsiedztwie drogi/udostępnionych szlaków zagrażających bezpieczeństwu osób przemieszczających się w rezerwacie i utrudniających przejazd samochodom ratowniczym, drzewa należy pozostawić w rezerwacie (w miarę możliwości w całości), poza siedliskami wrzosowiskowymi i torfowiskowymi, można je też wykorzystać do blokowania „dzikich” ścieżek.	10) oraz droga od południowej granicy rezerwatu do połączenia z drogą „północną” (oddz. 1C i 14B); 6) wzdłuż udostępnionych szlaków.
9.	Dostosowanie zjazdów na plażę do potrzeb pojazdów ratowniczych.	1) utrzymanie przejść i zjazdów na plażę (8 zejść) poprzez: usuwanie nawiewanego piasku, wyrównanie powierzchni, umacnianie wydmy metodami biologicznymi (sadzenie traw - piaskownicy zwyczajnej i wydmuchrzycy piaskowej, budowa płotków faszynowych z przesuszonego chrustu) na odległość do 30 m na prawo i lewo od osi zejść; 2) usuwanie drzew (martwych, pochyłych, złamanych, powalonych) w bezpośrednim sąsiedztwie przejść na plażę i drzew obalonych na plażę.	Urząd Morski w Gdyni: 1) zejścia nr: Ulinia 55, 56, Łeba 1, 2, 3, 4, 5, 6; 2) zejścia na plażę i plaża na odcinku od 175 do 180 km.
9.	Usuwanie odpadów.	Wg potrzeb.	Cały rezerwat.

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Mierzeja Sarbska” zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Mierzeja Sarbska” o powierzchni 546,95 ha, został ustanowiony na mocy § 12 zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 listopada 1976 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 42 poz. 206). Celem ochrony, zgodnie z ww. aktem prawnym, jest zachowanie „naturalnych nawydmowych i bagiennych zbiorowisk roślinnych, wykształconych w specyficznych warunkach wąskiej mierzei nadmorskiej”.

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w powiecie wejherowskim w gminie Choczewo oraz w powiecie lęborskim w gminach Łeba i Wicko. Teren ten jest własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Lębork oraz Urzędu Morskiego w Gdyni. Rezerwat w całości zlokalizowany jest w obrębie obszaru Natura 2000 Mierzeja Sarbska PLH220018.

Na terenie rezerwatu dominują bory bażynowe *Empetro nigri-Pinetum* (siedlisko 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich) w ich pełnym ekologicznym zróżnicowaniu. W zagłębieniach deflacyjnych zachowały się otwarte, bardzo cenne zbiorowiska wrzosowiskowe z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix* (zbiorowisko Salici-Ericetum) oraz zarośla woskownicy europejskiej *Myrica gale* (siedlisko 2190 Wilgotne zagłębienia międzywydmowe oraz 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym *Ericion tetralix*). Duże znaczenie mają także siedliska wydmore, przede wszystkim 2130 Nadmorskie wydmy szare.

W oparciu o zidentyfikowane zagrożenia dla celu ochrony rezerwatu wydano zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 marca 2025 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Mierzeja Sarbska”. Zarówno zagrożenia, jak i planowane działania ochronne, dotyczyły przede wszystkim „leśnej” części rezerwatu.

Inspekcje przeprowadzone w strefie nadmorskich wydym (siedlisk przyrodniczych: 2120 nadmorskie wydmy białe (*Elymo-Ammophiletum*), 2130 Nadmorskie wydmy szare, 2140 Nadmorskie wrzosowiska bażynowe (*Empetrium nigri*) pozwoliły na zidentyfikowanie procesów, które pogarszają stan tych siedlisk. Obejmują one spontaniczną lub zainicjowaną sukcesję drzew, a także ekspansję gatunków obcych siedliskowo i geograficznie - róży pomarszczonej *Rosa rugosa*, wierzby ostrolistnej *Salix acutifolia* i sosny czarnej *Pinus nigra* w obrębie siedlisk wydym nadmorskich.

Dla eliminacji tych zagrożeń zaplanowano usuwanie gatunków niepożądanych, a także ograniczenie sukcesji poprzez całkowitą eliminację sosny czarnej oraz sosny zwyczajnej (z pozostawieniem pojedynczych okazów o charakterystycznym pokroju ze względów krajobrazowych).

Planowane działania objęły również prace pielęgnacyjne w młodych drzewostanach sosnowych pochodzących z nasadzeń, w których jednakowy wiek i znaczne zwarcie koron uniemożliwia zainicjowanie rozwoju runa.

Działania służące ograniczeniu antropopresji i zachowania bezpieczeństwa, wskazane w zarządzeniu z dnia 6 marca 2025 r., zostały uzupełnione o prace związane z utrzymaniem i zabezpieczeniem wyznaczonych przejść przez wydmy na plażę.

Działania powyższe zostaną wykonane przez Nadleśnictwo Lębork (w granicach gruntów zarządzanych przez LP), a na pozostałym terenie przez Urząd Morski w Gdyni oraz Uniwersytet Gdański – w ramach projektu LIFE pn. „*Southern Baltic coastal biodiversity – dune habitat restoration and development of good management practices*” (projekt nr 101147278 – LIFE23-NAT-PL-LIFE for Dunes PL) finansowanego ze środków Komisji Europejskiej, dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal – nr karty 342/2025.

Zadania ochronne przygotowano na wniosek z dnia 30 marca 2025 r. Uniwersytetu Gdańskiego realizującego projekt mający na celu renaturyzację siedlisk wydmowych (projekt nr 101147278 – LIFE23-NAT-PL-LIFE for Dunes PL). Zakres działań ochronnych ustalono podczas spotkania terenowego w dniu 21 maja 2025 r. z Urzędem Morskim w Gdyni i przedstawicielami Uniwersytetu Gdańskiego realizującymi projekt. W części dotyczącej prac planowanych na terenie LP Nadleśnictwa Lębork działania ochronne wskazane w niniejszym zarządzeniu uzgodniono z Nadleśnictwem Lębork (podczas spotkania w dniu 21.01.2025 r. oraz mailem z dnia 27.01.2025 r.).

Do projektu zarządzenia nie wniosła uwag Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (mail z dnia 26.06.2025 r.)

